

29. 3. 2005

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Na příliš vysoké úroky mohou doplatit i věřitelé

Při úvěrových smlouvách či smlouvách o půjčce podle občanského zákoníku právní předpisy výslovně nestanoví maximální přípustnou výši sjednaného úroku. Stanovení výše úroku je tak ponecháno na volné úvaze smluvních stran. Bylo by tak možné vyslovit závěr, že výše úroků může být libovolná a záleží jen na smluvních stranách jakou výši úroků si dohodnou, respektive, co je dlužník ochoten na úrocích zaplatit.

Jak však vyplývá z rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 15.12.2004, sp. zn. 21 Cdo 1484/2004, ani v případě, kdy právní předpisy nestanoví pro ujednání smluvních stran žádná pravidla, neznamená to, že tato ujednání nepodléhají žádnému omezení. Rovněž u dohody o úrocích při peněžitě půjčce totiž platí ustanovení § 3 odst. 1 občanského zákoníku, podle něhož výkon práv a povinností vyplývajících z občanskoprávních vztahů nesmí být v rozporu s dobrými mravy.

Předmětem výše uvedeného rozhodnutí Nejvyššího soudu byl případ, jehož popis je uveden níže, avšak který je pro účely tohoto článku zjednodušen tak, aby postihoval pouze podstatné aspekty dané kauzy.

Mezi věřitelem a dlužníkem byla uzavřena smlouva o půjčce na částku 300.000,- Kč, se splatností do 3 let od uzavření smlouvy, ve které si smluvní strany sjednaly úrok ve výši 5% měsíčně, tj. 60% ročně. Následně byla mezi smluvními stranami uzavřena další smlouva o půjčce na částku 600.000,- Kč s tím, že částku 300.000,- Kč převzal dlužník od věřitele při podpisu první smlouvy o půjčce a zbývajících 300.000,- Kč mu bylo vyplaceno při podpisu této druhé smlouvy o půjčce. Půjčka byla splatná do 3 let od uzavření smlouvy a smluvní strany opět sjednaly úrok ve výši 5% měsíčně, tj. 60% ročně. Úroková míra u úvěrů poskytovaných bankami v předmětném období činila 9% až 15,5%.

Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí uvedl, že sjednání nepřiměřeně vysokých úroků při peněžitě půjčce musí být obecně považováno za odporující dobrým mravům. Dále dospěl Nejvyšší soud k závěru, že požadavek věřitele na nepřiměřené smluvní úroky může za splnění určitých podmínek naplnit skutkovou podstatu trestného činu lichvy dle § 253 trestního zákona. Smlouva o peněžitě půjčce, v níž byly sjednány nepřiměřeně vysoké úroky je tak neplatná, a to buď pro rozpor se zákonem (v případě naplnění podmínek skutkové podstaty trestného činu lichvy) nebo pro rozpor s dobrými mravy.

Nejvyšší soud tak ve svém rozhodnutí dospěl k závěru, že úroky ve výši 60% ročně podstatně přesahují úrokovou míru úvěrů poskytovaných bankami v předmětném období, a tudíž jsou nepřiměřené a odporující dobrým mravům. V souladu s dobrými mravy při sjednání úroků při peněžitě půjčce je pak takové jednání věřitele, který se spokojí s přiměřenou výší odměny za poskytnutí finančních prostředků, a který tedy nevyžaduje úroky podstatně převyšující úroky běžně poskytované bankami.

Nutno poznamenat, že výše uvedeným rozhodnutím určil Nejvyšší soud jistou hranici mezi dovoleným a nedovoleným jednáním ani ne tak pro banky (kterým nepřiměřené úroky neumožňuje nasadit fungující konkurenční prostředí), ale spíše pro jiné subjekty, které často nízkou bonitu dlužníka kompenzují právě vysoce nadprůměrnými úroky.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. - zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)
- [Silná koruna: jaké dopady má posilující koruna na české firmy](#)
- [Problematické aspekty změn v úpravě odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 29.: Jednání za s.r.o. - jednatelé](#)